

zmíněného druhu, však není a nelze jej zejména spatřovati v předpisu § 27 č. 1 uher. zák. čl. XXVI/1896 o správním soudu, podle něhož byla z rozhodnutí municipálního výboru ve věcech shora zmíněných přípustna stížnost k správnímu soudu, neboť ustanovení to neupravuje otázku instančního pořadu z rozhodnutí okresního úřadu a konečnost rozhodnutí municipálního výboru plyne z něho jen nepřímo. Není proto výrok okresního úřadu v takovém případě za účinnosti zákona č. 125/1927 Sb. a vl. nař. č. 96/1928 Sb. výrokem konečným. (Nález z 27. VI. 1936, č. 12.604/36.)

Mezi požárně policejní důvody, z kterých může býti živnost kominická příslušným úřadem živnostenským upravována, náleží i rozsáhlost území, na kterém je dosud dotyčná živnost vykonávána. — Že rozsáhlost území, na němž je živnost kominická vykonávána, padá na váhu v ohledu požárně policejním, o tom nemůže býti důvodně pochybováno, neboť čím rozsáhlejší je území, jež poukázáno je na určitou kominickou živnost, tím obtížnější je udržovati komíny v tomto území v bezvadném stavu s hlediska požární policie. Na tom nemůže změnit nic ani okolnost, že dosavadní stav nezavdal dosud podnětu ke stížnostem, a že nevyskytly se dosud žádné závady v ohledu požárně policejnímu, neboť opatření § 58 odst. 1 živn. zákona nepředpokládá, že již nějaké závady z dosavadního stavu vznikly, nýbrž stačí, mohly-li by v budoucnosti vzniknouti. (Nález z 2. VII. 1936, č. 13.940/36.)

Stavební právo. — Povinnosti majitele domu zříditi soukromý kanál k odvádění vody srážkové a splašků, jak je stanovena ve statutu měst Košic č. 2331/55 z 25. III. 1905 v § 62, není vyhověno tím, že se vody svádějí na pozemek souseda na základě soukromoprávní smlouvy. (Nález z 24. IV. 1936, č. 11.864/36.)

Živnostenské právo. — Statut č. 111.005/1894 B. M. pokud obsahuje úpravu obchodování léky a léčivými látkami, pozbyl platnosti účinnosti živn. zák. č. 259/1924, neboť byl zrušen nařízením č. 107/1925. — Statut č. 111.005/1894, vydaný ministrem vnitra dne 14 ledna 1895, upravoval obchodování léky, léčivými látkami, jedy a látkami obsahujícími jedy a stanovil podrobně, kdo ty které látky, zařazené do tabulek pod čísly I—V, smí prodávat, t. j. zda lékárníci nebo také drogisté, obchodníci a mezi těmito ti, kteří mají koncesi na prodej jedu. Šlo tu o ohraničení prodejních práv mezi řečenými podniky. Nařízením č. 107/1925 vydala však vláda novou úpravu těchto prodejních práv, stanovila v § 2, 3, 4, 6, 7, které látky jsou k prodeji v drobném vyhrazeny lékárnám, které jsou ponechány všeobecnému obchodu, nebo ponechány nejen lékárnám, nýbrž i jiným obchodníkům, zejména těm, kteří mají koncesi podle § 22 lit. b), č. 14 živn. zákona, materialistům, po příp. jiným obchodníkům na zvláštní povolení živnotenského úřadu. O obchodu jedy, léčivy, jed obsahujícími, a přípravkami zdraví nebezpečnými, stanovila pak vláda v poslední větě § 5, že ohledně toho zůstávají úplně v platnosti předpisy nařízení min. vnitra č. 111.005/1894. Z toho je souditi že až na úpravu obchodování jedy, léčivy jed obsahujícími a přípravkami zdraví nebezpečnými bylo nařízení min. vnitra č. 111.005/1894 B. M. vládním nařízením č. 107/1925 zrušeno a pozbylo platnosti dne 1. června 1925. (Nález z 28. IV. 1936, č. 10.358/36.)

Živnotenské právo. — Vymetací obvody lze jednotlivým majitelům živnosti kominické přikázati jen tenkrát, jsou-li vymetací obvody s konečnou platností podle § 58 živn. zákona č. 259/24 stanoveny. — Bylo-li tedy stanovení vymetacích obvodů nálezem nejv. spr. soudu zrušeno, pak odpadl tím právní základ pro přikázání nových vymetacích obvodů jednotlivým majitelům živnosti kominické a musí býti toto přikázání rovněž zrušeno. (Nález z 28. IV. 1936, č. 12.547/36.)

In memoriam prof. dr. Karola Wielanda.

Dňa 21. septembra t. r. zomrel vo veku 72 rokov ordinár práva obchodného a zmenkového na univerzite v Bazileji — veľký učiteľ dr.

Carl Wieland. Bolo tomu len nedávno, čo vedecký svet právnický oslavoval vzácné jubileum jeho sedemdesiatky, ku ktorému právnická fakulta bazilejská, na ktorej jubilant pôsobil až do svojej smrti a ktorú tak rúčne miloval, pod vedením jeho žiaka a terajšieho dekana tejto fakulty prof. dr. Roberta Haaba vydala poctu pod titulom: »Prispevky k obchodnému právu« (nákl. Helbing a Lichtenhahn, Basel), v ktorej 27 domácich i cudzozemských autorov poponáhľalo sa aspoň touto skromnou cestou vysloviť svoj hold svojmu kolegovi, vodcovi a veľkému učiteľovi. Čítame tu pojednávania na témy nebohému zvlášť obľúbené od autorov najzvučnejších mien, ako sú: Julius von Gierke, (Göttingen), Ernst Heymann (Berlin), Lorenzo Mossa (Pisa), Marcel Nast (Strasbourg), Paul Pic (Lyon), Georges Rioert (Paris), Henri Rousseau (Poitiers), Angelo Srafat (Milano), Martin Wolf (Berlin) a Robert Haab (Basel). Pri tejto príležitosti i profesorský sbor právnickej fakulty univerzity Komenského v Bratislave oceníviši vedecký význam Wielandov a jeho nehnúce zásluhy o vedecký dorast právnický z Československa, usniesol sa vyznamenat Karola Wielanda plaketou a diplomom univerzity Komenského.

Bol veľkým juristom v smysle slov vynikajúceho Rímana, ktorý právo označil za *ars boni et aequi*. Habilitoval sa na bazilejskej právnickej fakulte roku 1893, roku 1905 stal sa riadnym profesorom a od tejto doby pôsobil tam na širokom poli civilistiky. Vedľa svojho oboru práva obchodného a zmenkového prednášal totiž skoro všetky partie z práva občianskeho, zvlášť: právo obličačné, vecné, rodinné, dedické, v prípade potreby i súkromné právo medzinárodné, právo rímske a občiansky súdny poriadok.

Vedľa toho bol i zástupcom Švajčiarska na haagskej konferencii pre sjednotenie zmenkového práva. Ešte do nedávna sa aktívne zúčastňoval prác v t. zv. expertnej komisii pri ministerstve spravodlivosti pre reformu práva obličačného. Bohaté myšlienky a včasné riešenia, ktorými obohatil nielen budúce obličačné právo Švajčiarska, ale i právo štátov, v ktorých zákoník obchodný potažne občanský je už zastaralý a pre ktoré mohlo toto reformované právo slúžiť za primérny vzor, najlepšie sa zračia z objemného asi tisícstránkového protokolu expertnej komisie. Jeho iniciatívu najdeme tu skoro na každej strane tejto zápisnice.

Wieland vytvoril diela v celej vedeckej literatúre právnickej jedinečné. Priekopníckym dielom Wielandovým je kniha: »Der Wechsel und seine zivilrechtlichen Grundlagen« z roku 1901. V tomto diele pridržiava sa už vtedy metodologie, ktorej základ presne formuloval až v svojej slávostnej reči: »Die historische und kritische Methode in der Rechtswissenschaft«, povedanej pri svojej inštalácii na rektora univerzity dňa 12. novembra 1909. Vrávi tu: »Wir gedenken im Verlauf der Darstellung den Nachweis zu erbringen, dass die historische Untersuchung erst dann einsetzen kann, nachdem durch Analyse des heutigen Wechsels der Weg geebnet ist«. Najväčšie jeho dielo je však *Handelsrecht system* obchodného práva vo 2. dielach vydaný 1921, 1931, v *Bindingovom Systematisches Handbuch der deutschen Rechtswissenschaft*. V tomto diele pomedzi inými píše: »Die Einheit, die wir suchen, ist die Einheit des Begriffes und diese enthält stets die einheitliche Art der Verkörperung einer Vielheit von Merkmalen oder Kräften«. Z každej vety sála tu hlboký vedecký názor a presné metodologické ponímanie veci k uľahčenému jasnému vyriešeniu problému. Najlepšie tu badať na nasledujúcom: »Der Blick müsse stets auf die allgemeinen Zusammenhänge gerichtet bleiben, und zu ermitteln sei, wie sie das Handelsrecht als Ganzes von einer zivilrechtlichen Grundlage abhebe«. Tento názor na celosť problému a na jeho riešenie priviedol Wielanda k tomu, že jeho právne operácie neobmedzovaly sa iba na úzkom poli práva svojej zeme, ale rozširovaly sa i na právo nemecké, francúzske a italské s odôvodnením: »das jenes weil es die historische Grundlage europäischen Handelsrechts, dieses weil es zwischen französischer und deutscher Methode eine Brücke bildet«.

V svojich prednáškach označil túto metodu srovnávaciu ako, že »die Rechtsvergleichung ist die Hoffnung der Rechtswissenschaft«. Oddaná ná-

klonnosť javí sa však na každom kroku jeho učiteľskej pôsobnosti k právu italskému, nakoľko, ako to často opakoval, patrí mu táto úcta ako: »den Erstgeborenen unter den Söhnen des jetzigen Europas«.

Nesmieme nepripomenúť jednu z jeho prvých prác, totiž jeho *Kommentar zum Sachenrecht* švajčiarskeho občianskeho zákonníka. Dielo toto vyšlo svojho času ešte pred uzákonením tejto časti občianskeho zákonníka švajčiarskeho na základe materiálu prednaného v expertnej komisii, takže nebolo opatrené žiadnou judikatúrou. Bolo však vysoko cenené z dôvodu, že autor odpútal sa v ňom úplne od obvyklej jurisprudencie §§ a iba z predpisov vyvodzoval ratio toho ktorého ustanovenia a upozorňoval z týchto ustanovení na vyplývajúce medzery zákona. Bol to prvý a posledný komentár, ktorý kedy napísal. Bol odradený od zostavovania ďalších komentárov a nevedel ma dosť varovať pred úmyslom vydávať komentáry k zákonom. Tento jeho názor vyvieral zo skutočnosti, že kládol vždy dôraz na juristické myslenie, nezafatené »mit dem Drücken der Fülle des Stofflichen...« Mimo týchto tu uvedených diel napísal početné monografické štúdiá a články v odborných časopisoch ako sú zvlášť: »Zeitschrift für das gesamte Handelsrecht und Konkursrecht« a »Zeitschrift für schweizerisches Recht«. Obidvoch bol vydavateľom a hlavným redaktorom. Spomenúť chceme ešte zvlášť peknú skizzu: »Cambium und Wechselbrief«, kde autor analyzuje znaky zmenky a jej vývoj do dnešnej definitívnej formy a potom v poslednej dobe uverejnené pojednávanie o rôznych problémoch spoločenstevného práva a vôbec o reforme účtastinného práva.

Neoceniteľný bol Wieland ako učiteľ. Neobyčajné schopnosti, zrovna vrodené, umožnili mu priučiť celé generácie študentov juristickému mysleniu. I československý akademický dorast bude mu vždy vďačný za jeho starostlivosť a pozornosť, ktorou vyznamenal ich prácu a vývin vo svojom obchodnom seminári na univerzite v Basileji. Vychoval československému štátu mnohých komercialistov a ešte i v poslednom roku jeho aktívneho univerzitného pôsobenia v t. zv. »čestnom roku«, keď chorobou sice telesne oslabený, ale duševne svieži a bystrý, venoval mi s nevšednou otcovskou starostlivosťou skoro denne niekoľko hodín zo svojho cenného života, na ktoré bude autor tohoto nekrologu ako oddaný jeho žiak s vďačnosťou a pietou stále spomínať. Boly to chvíle, v ktorých každé slovo obsahovalo hlbokú myšlienku, ktoré priniesly mi nové názory vedné a zakorenily vo mne hlbokú lásku k svojmu oboru. V svojich prednáškach neprestajne radil študentom študovať iba z učebníc, pričom zavrhol komentáre ako abstraktne písané. Nakazoval študovať pandektné učebnice, s odôvodnením, že pandektisti nie sú viazaní na literu zákona a preto sú jednoduchšie, voľnejšie a záživnejšie písané. Iba a základe takýchto názorov mohla byť napísaná jeho učebnica obchodného práva, vyznačujúca sa absolútnou jasnosťou a živosťou podania. Nepoznám jasnejšie a srozumiteľnejšie podané vedeckého dieľa a nepočul som nikdy zreteľnejšej, pri tom však hlbokú vcnosť obsahujúcej prednášky ako univerzitné prednášky nebohého. Neopomenul skoro pri žiadnej svojej prednáške pripamätať adeptom právnej vedy: »Ein Jurist muss unbedingt Hirn und Klarheit besitzen, Gedächtnis nicht unbedingt nötig, wie für andere weniger hochstehende Berufe«.

V zosnulom stráca nielen švajčiarska civilistika, ale celý svet právnický vynikajúceho učenca, na slovo vzatého, komercialistu a my nášho milovaného, nikdy nezabudnuteľného učiteľa a priaznivca.

Floreán.

Písomníctvo.

František Foltín, Vojtech Jamnický, Čenek Sýkora a Dr. T. J. Smerek: *Právne predisy platné na území Slovenska o vymetaní komínov, o živnosti kominárskej, o sadzbách v živnosti kominárskej, s vysvetľovacími a judikatúrou*. Bratislava 1936, str. 242. Nákladom vlastným. — Kniha obsahuje časť všeobecnou s cennými historickými daty a časť